

ÉSSER LLEIALS

Si el Catalanisme és, políticament, una força històrica amb la qual cal comptar, qualsevulla que sigui el criteri de partit enfront de les altres qüestions independents de l'afecció ideològica i sentimental que el nostre moviment representa, tothom convé que es deu a la lleialtat dels catalans envers alguns principis generals i universals.

Podríem també observar, i no és del tot inoportú, que aquesta lleialtat que fa solidaris milers de catalans pertanyents a partits polítics oposats i adversos i a organitzacions socials distintes, per als qui coneixen la història dels moviments polítics a Catalunya abans de desvetllar-se el Catalanisme agombolador, no és sinó una victòria guanyada damunt les altres lleialtats parcials i partidistes. És a dir que, tot i tenir en compte la presència de partits moderats i radicals, conservadors i progressistes, liberals o autoritaris, aquesta multiplicitat, en l'ordre polític genèric, que és el Catalanisme, ha estat dominada per la causa comuna que és la col·lectivitat.

Recordem que un filòsof ha definit la intel·ligència com una victòria obtinguda sobre la diversitat. El Catalanisme representa, doncs, la «intel·ligència» en les dues accepcions, metafísica i moral, del mot. Domina sense negar, realitza una síntesi que redueix a una aspiració superior les múltiples aspiracions significades pels agrupaments transitoris, basteix una realitat política superior: Catalunya, recolzada damunt un moviment també unificador i integrador: el Catalanisme.

Hem recordat, però, l'existència de «lleialtats» parcials anteriors: el segle XIX n'és un exemple. Doncs bé: nosaltres reconeixem que el Catalanisme deu la seva fortitud al fet d'haver sabut sumar tantes de lleialtats —a un partit, a una secta, a un home— per obtenir una lleialtat superior. Si els catalans del segle XX hem estat lleials, és per causa de l'adhesió als principis de l'època practicada pels nostres avis. Per tal com hi hagué liberals heroics, tradicionalistes fidels fins a la mort, republicans per als quals republicanisme i austeritat eren sinònims, federals incorruptibles, el Catalanisme s'ha beneficiat del guany d'una lleialtat superior. El múltiple ha esdevingut u. El federal de tota la vida, símbol de la voluntat i de la fe de la raça, s'ha convertit en el ciutadà addicte a la causa de la comunitat.

Ací i allà, però, apareixen, a la vista de tothom, símptomes descoratjadors. No solament per raó dels intents, sempre censurables, vinguin d'allà on vinguin, de pretendre que un partit sol representa Catalunya i el Catalanisme (sovint llegim que se celebren actes d'Afirmació Catalanista que resulten ésser mítings de partits polítics o personalistes), ans també per l'escandalosa vel·leïtat personal d'alguns catalans d'avui que en menys de dos anys

s'han passat als partits polítics més oposats. La deslleialtat a un partit, de dreta o d'esquerra, representa, de vegades, una deslleialtat envers el país. És a dir, si el Catalanisme és una suma superior de lleialtats, àdhuc les deslleialtats parcials la perjudiquen.

Més clar: alguns catalans d'avui —i entre els més joves s'estén la passa— no saben ésser lleials no ja solament al partit o a l'organització social, sinó a l'ideal comú. O, potser, per tal com no saben ésser lleials ni a l'amistat no ho poden ésser als principis. Una joventut sense caràcter, tova, desinflada, disposada a servir qui sigui, per feblesa d'humor o per cobejances materials, és un malson per al país. Poetes, periodistes, escriptors, tècnics o obrers manuals, els ciutadans d'un país han de saber servir. De llur adhesió a l'immediat —escola, tendència, principis— depèn que la política representi una integració i no cap disgregació.

Si el catalanisme és un acte de voluntat, cal que els catalans, àdhuc en els afers més intrascendents i en les relacions socials —intel·lectuals, morals o econòmiques—, siguin homes de caràcter.

La característica gloriosa de l'estirp havia estat, fins ara, aquesta.

J. V. Foix

[9-VII-1935]